

Prof. Albert Sič
Gradarska ul. 18

LJUBLJANA
JUGOSLAVIJA

za inozemstvo 25. L. Oglasi, za 1 mm.
višine in širivosti 1 kolone (65 mm):
za trgovske in obrtne oglase 50 stol.,
za osmrtnice, zahvale, poslana, va-
bila L. 1-20, oglase denarnih za-
vodov L 2— Mali oglasi: 30 stol.
za besedo, najmanj L 3—

Gorkič France:

Ugodnost, ki jo malo kdo pozna

V zmyslu naredbe z dne 16. decembra 1922, št. 1717, so začasno oproščeni zemljiškega davka novo nasajeni vinogradi, sadovnjaki, drevesnice in oljkini nasadi. Oprostitev davka traja najmanj 10, največ 25 let, za nove sadovnjake pa 20 let.

Očividno je, da je zasledovala vlada pri dovolitvi teh olajšav cilj, pospešiti kolikor mogoče zasadi-
te novih nasadov posebno v kra-
jih, kjer je dosti za take nasade primernega zemljišča neobdelane-
ga.

Oprostitev davka ni sicer velika, vendar je ni za zametati. Če pomislimo, da znaša danes zemljiški davek (državni, pokrajinski in občinski) približno 150 L od ha, to je krog 50 L od njive, znaša ta svota v 20 letih 3000 o. o. 1000 lir. Na vsak način svotica, za katero se že izplača potegniti se.

In vendar je le malo posestnikov, ki bi se znali poslužiti te ugodnosti.

Ako imaš predpogoje za opisano oprostitev zemljiškega davka, vložji prošnjo na koleka prostem papirju na pristojni davčni urad. V prošnji označi natančno zemljišče (vložek, parcelno številko, davčno občino, obseg, kulturo, ime lastnika), za katero želiš davčne olajšave; priloži ji tudi obris dotičnega zemljišča.

Davčni urad ugotovi potem po svojem zaupniku, ali odgovarja prošnja istini, in odredi na to odpis davkov.

Opozarjamo na to možnost in ugodnost naše vinogradnike, posebno pa sadjarje, ki so v zadnjih letih nasadili veliko novih sadovnjakov, in ki bodo brezdvomno deležni teh dobrot, ako se zganejo. Saj so tako redki slučajji, v katerih je danes mogoče človeku, izogniti se plačevanju davkov in davščini! Zakaj bi torej vsled nevednosti ali lastne nemarnosti plačevali davek, ki se ga lahko otresemo, ker se s tem strinja tudi gospod davčni minister.

Svetovali smo. Upamo, da ne zaman. Na vas, lastniki novih vinogradov in sadovnjakov, je sedaj ležeče, ali si priznane vam ugodnosti tudi izposlujete.

Thomasova žlindra in kalijska sol

Našemu kmetovalcu sta ti dve imeni umetnih gnojil poleg kajnita najbolj poznani izmed cele vrste najrazličnejših umetnih gnojil. Ni čuda. Poznani ste ti dve gnojili gotovo predvsem le radi svoje razmeroma nizke cene kot »umetno gnojilo« nasproti visokim cenam dušičnatega »umetnega gnojila«. Sodeč pa po vidnih in absolutnih uspehih bi ti dve gnojili brezčas ne bili ravno najbolj poznani in upoštevani.

Ni naš namen odvracati s zgoraj navedeno trditvijo, da bi druga umetna gnojila zaslužila več upoštevanja, našega kmetovalca od dosedanje rabe Thomasove žindre in kalijske soli, ampak hočemo ga le poučiti, naj umetna gnojila pravilno rabi, ker bodo potem gotovo vsa umetna gnojila s temi dvema navedenimi gnojili vred mnogo bolj cenil in jih tudi mnogo rajši rabil nego doslej.

Thomasova (Tomaževa) žlindra

vsebuje dve zelo važni snovi za rastline in sicer fosforno kislino in pa apno. Je to »fosforno gnojilo« radi tega, ker dodamo ž njo

zemlji fosforno kislino, ki primanjkuje skoroda vsaki obdelani zemlji. Z trošenjem Thomasove žindre pridemo zemlji sicer tudi precej apna (60 kg na 100 kg gnojila), ali apna primanjkuje navadno le kislim, močvirnatim zemljam. So to take zemlje, kjer stročnice o. o. metaljčnice (detelje, fižol, grah itd.) le slabo uspevajo. Na taki zemlji, močvirni in kisli, se Thomasova žlindra z drugimi fosfornimi gnojili samimi ne da nadomestiti, ker žlindra tam ni več samo kot fosforno temveč tudi, in lahko trdimo v prvi vrsti kot »apneno« gnojilo. Vprašanje nastane sedaj samo, ali ne moremo onega apna v Thomasovi žlindri nadomestiti v zemlji na cenejši način kakor s trošenjem tega umetnega gnojila in njegovo fosforno kislino pa nadomestiti s trošenjem razmeroma cenejšega superfosfata.

Razumen gospodar, ki ima na primer v bližini svojega polja ali travnika s kislno zemljo peč apnenico ali laporjeva ležišča, tak gospodar bo dodal svoji zemlji apna v obliki žganega apna ali laporja,

ker bo na ta način prišel bolj poceni do zvišanja pridelkov. Vprašanje je pa tukaj tudi delavskih sil. Torej računati je treba z vsimi činitelji. Vsekakor bo kazalo trošiti v krajih kakor pri nas, kjer primanjkuje delavskih sil. Thomasovo žlindro mesto posebej apno in potem še superfosfat.

Glede kalija
je omeniti poleg njegovih lastnosti in vpliva na rastline, kar ni tukaj predmet razpravljanja, da se da prav dobro nadomestiti z domačim pepelom, ki obsega okrog 10% kalija. Ali pomisliti moramo, da bi bilo potrebno (za vsak ha zemlje približno 1.000 kg pepela, dočim zadostuje za tako površino že 200 do 250 kg 40% kalijske soli. Da so fosforna kislina v Thomasovi žlindri in kalij v kalijski soli snovi neobhodno potrebne za uspevanje poljedelskih in sploh vseh rastlin, o tem mislimo ni potrebno več posebej našega kmetovalca poučevati. Važno je tukaj mogoče samo to pripomniti, da se ti dve gnojili rabite že v jeseni in si jih je treba preskrbeti pravočasno.

Novice iz vsega sveta

Velikanske poplave v Jugoslaviji

Voda podrla nasipe in poplavlila vasi — Človeške žrtve — Vsa letina uničena

Minuli teden je več jugoslovenskih pokrajin postalo žrtev silovite poplave, kakršne ne pomnijo najstarejši ljudje. Posebno sta trpeli Vojvodina in južna Srbija.

V Vojvodini je

Donava prestopila bregove

in poplavlila na tisoče oralov zemlje. Naval vode je bil tako silen, da je po nekaterih vaseh voda kar podrla hiše in gospodarska poslopja in jih odnesla s seboj. Položaj je tem obupnejši, ker je poplava prekinila tudi vsak železniški promet po teh krajih. Kmetje in vojaštvo grade noč in dan nasipe in se borijo proti strašnemu sovražniku. Vlada je poslala v ogrožene kraje večje število vlačilcev in manjših ladij.

V Bački in Baranji

je Donava opustošila najplodovitejše kraje. V petek ponoči je Donava predrila nasipe pri Kučki in Tikveški črpalki. Nasip se je vdal v širini kakih 30 m in v hipu je voda vdrla v ravnino. Prebivalstvo si je komaj z begom rešilo golo življenje. Tekom ene ure je bilo nad 4000 oralov dozorele pšenice pod vodo. Drveča voda se je ustavila šele pri drugem nasipu med Bačkim Monošтром in Apatinom, kjer že teden dni vojaštvo in domače prebivalstvo utrjuje nasipe. V soboto popoldne pa je voda predrila nasipe še pri Tikveški črpalki in je poplavlila kakih 25.000 oralov zemlje v Baranji.

Pri Kupinovu

so se mrzlično utrjevali nasipi, da bi se deroča Sava zadržala v bregovih. Toda v soboto je Sava vskljud vsemu naporu podrla nasipe in se razlila v ravnino. Poplavlila je 170 harov pšenice, 900 harov koruznega polja, 700 ha še nepokošenih travnikov in nad 600 ha pašnikov...

V srednji in južni Srbiji

je poplava še hujša. Hudourniki in narasle reke so odnesli mosto-

ve, voda se je razlila deroča in grozeča čez obdelana polja in uničila plodove celoletnega trdega dela. V motnih valovih je našlo smrt tudi več ljudi... Mesto Niš je bilo v soboto vse pod vodo, ki je dosegla višino 2 metrov! Pod vodo je tudi mesto Jagodina. Tukaj je voda odnesla med drugim s seboj tudi več natovorjenih vagonov, uničila je pridelke po okoličji, razdejala skladišča, odnesla zaloge živeža. Iz Kragujevca prihajajo istotako strašne vesti. Državno posestvo Belje je bilo od poplave opustošeno. Nad 32.000 juter zemlje je tukaj pod vodo. Železniški promet med Beogradom in Nišem se je moral prekiniti, ker je voda pri Lapovu razdrila železniško progo.

Jetniki se izpuščajo iz zaporov, da pomagajo pri delu!

Pri Osjeku, v vasi Podravlje stoji voda tako visoko, da se iz nje vidijo le dimniki hiš. Vojaštvo je od silnega dela tako utrjeno, da je hidrotehniški zavod naprosil sodišče v Osijeku, naj mu da na razpolago še jetnike iz zaporov, da pomagajo pri delu...

Iz Bosne, Hrvatske in Slovenije

ni še vesti o takih strašnih nesrečah, kakor so zadele južne pokrajine države, toda tu pa tam so tudi tam reke prestopile bregove in vsak hip pače lahko strašna nesreča tudi nad tamošnje prebivalstvo.

Vlada je poslala v ogrožene kraje rešilna sredstva in vojaške čete, ki tekmujejo s prebivalstvom pri utrjevanju nasipov pod vodstvom inženirjev, ki imajo v rokah vso rešilno akcijo, in pri rešilnem delu. Pri ministrstvu za notranje stvari je bil ustanovljen poseben reševalni odbor. Gospodarsko-finančni odbor je določil kredit 10 milijonov dinarjev kot prvo pomoč poplavljenem.

POŠILJANJE ZAVOJEV V RUSIJO.

Poštne uprave Zveze sovjetsko-socialističnih republik (tako sedaj imenujejo Rusijo) je razposlalo drugim državam to-le okrožnico: Zadnji čas prihajajo iz inozemstva k nam paketi s staro obleko in obutvijo. Te stvari pa so včasih tako ponošene in umazane, da so carinski uslužbenci ki jih pregledujejo in druge osebe, ki prihajajo v dotiko s temi predmeti, v veliki nevarnosti, da se okužijo. Po teh osebah se pa okuženje kaj lahko razširi in se navsezadnje še lahko vname nevarna epidemija. Ker hoče naša uprava skrbeti tudi za zdravje naroda, je prisiljena, da ukrene vse potrebno glede omenjenih paketov, v katerih se nahajajo zgoraj označeni predmeti. Prosimo Vas, da obvestite vse uprave, da se s paketi, ki gredo v URSS, ne sme pošiljati stara obleka in obutev, razen če so ti predmeti čisti in če jim je priloženo zdravniško potrdilo, da so razkuženi Paketi, kateri ne bodo imeli tekega potrdila, se bodo vrnili sprejemni pošti na stroške pošiljatelja. Te varnostne odredbe se bodo pričele izvajati dva meseca po razglasitvi tega dopisa.

«ATUA-GOG-DLIUTIT»

(Pismo, ki se pošilja zastoni).

V kjöbenhavnških listih čitamo o obisku, ki ga je priredil danskim časnikarjem njihov eskimski tovariš Kristofer Luenge, urednik edinega grönlandskega lista. O tem obisku pripoveduje kjöbenhavnško časopisje tako-le: Danski časnikarji se zbirajo dnevno od 3. do 5. ure v neki kjöbenhavnški kavarni. Vsaka tuja osebnost vzbudi tam takoj pozornost in tako tudi ni ostal neopažen Kristofer Luenge, urednik edinega grönlandskega lista. — Prišel je za par tednov v prestolnico, da se seznanji z združništvom, ki ga hoče vpeljati v svoji domovini. Luenge je pravi Eskim: majhen, čokot, z ozko urenzanimi očmi, ploskim nosom in čudno širokimi usti. Znal pa je razven materinščine tudi danščino in smo se porazgovorili. Njegov list se zove «Atua-gog-dliutit», kar pomeni »pismo, ki se pošilja zastoni«. Eskimi namreč ne plačajo naročnine. Država daje listu prispevke in vsaki davkoplačevalec ga dobi zastoni. Noben list na svetu se ne čita tako dolgo in vneto: na koncu razleze vsaka številka «Atua-gog-dliutita» v cape. List ni nič podoben našim dnevnikom: skrbi predvsem za gospodarstvo in izobrazbo, politiko pa odpravi kar uvodni članek. Za brzojave tudi ni prostora: nekateri naročniki dobivajo list leto dni pozneje. To je posledica slabih zvez med vzhodno in zapadno Grönlandijo. Parnik, ki vzame list, ga odpelje na Dansko in šele potem gre časopis na zapadno Grönlandijo. Tiska se v 2500 izvodih: vse prebivalstvo velikanskega ledenega otoka šteje samo 15.000 duš in se le s raztresene po puščavi. Saj je oddaljeno vzhodno nabrežje od zapadnega ravnopolja, kakor Rim od Petrograda. Zdaj prinaša list tudi slike: g. Luenge se je naučil cinkografije in je odgojil tudi tri eskimske stavce. Nekoliko ovira samo pomanjkanje elektrike, ki jo nadomešča sonce. List izhaja vsak teden. Sedanja številka bo seveda imela zamudo vsled odpotovanja urednika, a se ne bo nihče zmenil za to malenkost. Uredništvo se nahaja v mestu Godhob, središču Grönlandije. God hob pomeni »dobra nada« (po nemško: Gute Hoffnung). G. Luenge se čudi gostoti evropskega prebivalstva, kajti na Grönlandiji vlada prostost in samotna.

«Čudno se mi tudi zdi» je dodal polarni časnikar s tihim glasom, «da se tu toliko pije. Pri nas je sploh prepovedan uvoz alkohola. Ljudstvo ga hvala Bogu ne pozna. Sicer bi nas ugonobil pri splošni revščini in pomanjkanju razvedrila.

DEŽELA BREZ GOSPODIČEN.

Razlike med poročenimi in neporočenimi ženskami in Danskem v nagovoru sedaj ni več: vsa ženska bitja imajo nagovor «frue», nemško Frau, gospa. Ženske, ki se borijo za enakopravnost z moškimi, so se borile že več let za enotnost v nagovoru in so jo sedaj tudi dosegle. Dansko časopisje je takoj pričelo z izrazom «frue» in zastoni išče sedaj v njem besedo «fröken», gospodična.

Sicer pa so si švedske žene pridobile razne pravice tudi na drugih poljih. Nov zakon omogoča švedskim ženskam vstop skoraj v vse javne službe. Na podlagi tega zakona je prosila doktorica medicine Greta Mühl za prostó mesto prvega zdravnika v veliki otroški bolnišnici v Malmö in ga je v splošno veliko presenečenje tudi dobila, kljub temu, da je bilo tudi vse polno moških prosilcev. Enako važno mesto se doslej na Švedskem ni podelilo še nobeni ženski.

KAKO SE JAPONCI MNOŽIJO.

Japonska šteje po zadnjem ljudskem štetju 59.736.794 duš, pri čemer kolonije niso vštete. Tekom petih let se je zvišalo število japonskega prebivalstva za 3.700.000 duš. Osaka je danes šestu največje mesto na svetu — šteje 2.114.809 prebivalcev. Tokio ima istotako 2 milijona prebivalcev, Nagoja 760.000, Kioto 680.000 in Gobe 650.000. Japonske družinske razmere so posebno na deželi naravne in zdrave.

TEDENSKI PREGLED

Italija. Zopet en teden važnih dogodkov: ne takih, ki bi se izražali v pouličnih demonstracijah in pretepkih, temveč dalekosežnih in zelo pomembnih. Da bi spravila državne finance v ravnotežje, je vlada do slej navijala le davčni vijak. Sedaj se je lotila še drugih sredstev. Vsi-li hoče z vsemi sredstvi državljaniom še zmisel za štedenje, pospešiti hoče produkcijo v industrijskih podjetjih, v poljedelstvu, pobijati draginjo.

V petek je Uradni list objavil vladni odlok, ki je takoj stopil v veljavo in ki pravi:

Osemurni delavnik odpravljen.

Do novih odredb — se glasi I. čl. odloka — so vsa industrijska in poljedelska podjetja pooblašena zvišati delovni urnik svojih podrejenih uradnikov in delavcev za eno uro.

Pri glavnem tajniku fašistovske stranke so se že začela tozadevna pogajanja med industrialci in zastopniki fašistovskih delavskih sindikatov. Prevladuje mnenje, da bodo industrialci plačali delavstvu deveto uro dela kot izredno delovno uro.

Nič več koncesij za nove gostilne.

Prepovedano je — pravi čl. 2. — otvarjanje novih barov, kakor, gostiln, slaščičaren in nočnih shajališč.

Tega ukrepa ne bomo prehudo občutili!

Zidanje novih hiš omejeno.

Do 30. junija 1927. se ne sme graditi gospodskih hiš in izoliranih vil. Izvzeta je gradnja stanovanjskih hiš za kmete, delavce in srednje sloje in gradnja javnih, industrijskih in poljedelskih podjetij.

Tukaj bo odmanjkal marsikak zaslužek našim ljudem.

Nov bencin za avtomobile.

Na poziv pokrajinskih gospodarskih svetov bodo morali vinogradniki odstopiti destilacijam določene količine vina za proizvodnjo alkohovega anhidrita, s katerim se bo moral mešati bencin za avtomobile.

Davek na kavo.

S 1. julija 1926. se uvede letna pristojbina v znesku 300 lir na stroje za kuhanje «ekspresne» kave. Ta ukrep bo gotovo imel za posledico zvišanje cene kavi.

Ukrepi za časopise in moko.

Listi do nadaljnjega ne bodo smeli več izhajati na več kot 6 straneh. Prilog ne bodo smeli izdajati. Ta ukrep zna imeti svoje posledice posebno za naše liste. Za «Novice» jih je že imel! Zadnje številko so na pošti zadrževali par dni zaradi priloge.

Da se zniža uvoz moke iz inozemstva, se bo morala boljša moka odsej do 15 odst. mešati s slabšo.

Vsi oni, ki bi kršili te odredbe — zaključuje odlok — se bodo kaznovali z globo od 500—10.000 lir.

Da bo disciplina še večja, čitamo, da je vlada smatrala za potrebno suspendirati

občinske in deželne volitve.

Vlada hoče, kakor se vidi, vzeti vse niti državnega življenja v svoje roke.

Komunistična zarota v Rimu.

V Rimu je policija te dni prišla na sled komunistični zaroti. Policijski agenti so se preoblekli v delavce in so tako ugotovili kraj, kjer so se komunisti shajali ter zborovali. Listi pišejo, da so se našli v teh komunističnih skrivališčih letaki, s pozivi vojakom na upor in račune ogromnih izdatkov za propagando. Dva komunistična poslancata sta bila zaradi tega ovadena sodišču. Več oseb je bilo aretiranih.

Proces proti Zaniboniju

se je tudi začel in se nadaljuje z vso vnemo. Kakor se naši čitatelji spominjajo, je bil Zaniboni aretiran v hotelski sobi, v kateri se je pripravljaval, da ustrelji Mussolinija, ko se bo prikazal na oknu nasproti stoječe hiše. Vladno časopisje objavlja dolgo obtožnico proti temu socialističnemu poslancu, kateremu se očita, da je v družbi z generalom Capellom podrobno organiziral upor proti fašistovski vladi in režimu. Isto časopisje objavlja tudi podrobna navodila, ki jih je general Capello sestavil za upor in poulične boje proti miličnikom.

Jugoslavija. Jugoslovenska narodna skupščina, ki je že bila odobrila prvi del

neptunskih dogovorov,

kateri so povzročali po vsej državi ogromno razburjenje in demonstracije, katere so se ponekod končale celo s pretivanjem krvi, kakor v Ljubljani med Orjunaši i policijo, jugoslovenska skupščina je bila torej sredi burne razprave o teh dogovorih nenadoma poslana — na počitnice, ne da bi bila odobrila dogovore. Pravijo, da se je to zgodilo na migljaj Pašiča, ki je bil v Karlovih varih pred par dnevi še nevarno bolan, a je, kakor je v navadi te stare korenike, hitro okreval in zopet potegnil niti političnega življenja v domovini. V pričakovanju njegove vrnitve se vrše po državi zborovanja vseh političnih strank. Na radikalnem zborovanju v Beogradu je prišlo med Pašičevimi pristajši in nasprotniki do tako hudih spopadov, da je morala posredovati policija.

O silnih poplavih zadnjega tedna po vsej državi poročamo na drugem mestu.

Čehoslovaška živi te dni samo pod dojmom vsokolskega zleta, ki je zbral v Pragi Sokolske množice iz vseh slovanskih držav. Ne živi pod tem dojmom samo Čehoslovaška in predvsem Praga, ki je sedaj bolj kot kdaj žarišče velike sokolske ideje, z občudovanjem gleda na to veličanstveno manifestacijo sokolske misli, na ta izraz mogočne in neizčrpne energije lahko rečemo ves vet. Leta 1882., ko se je v Pragi vršil prvi vsokolski zlet, je nastopilo borno število 696 telovadcev,

prisostvovalo je nastopu kakih 1600 ljudi.

Pomembne številke.

Te dni pa se je zbralo v Pragi nad 50.000 Sokolov v kroju, nastopilo je v novem sokolskem stadionu nad 14.000 telovadcev, prisostvovalo je nastopu nad 130.000 gledalcev, tisoči in tisoči niso dobili več prostora, ker so bile vstopnice že pred mesecem dni razprodane. Skoraj vse države so poslale v Prago ob tej priložnosti svoja zastopstva, italijanska, jugoslovenska, romunska in druge vlade so poslale tjakaj svoje odposlance, glavna mesta Evrope so poslala tjakaj svoja zastopstva, v Pragi so te dni zbrani novinarji vseh držav sveta, ki bodo svojim listom poročali o veličastnih manifestacijah slovanske Sokolske družine, o tej silni organizaciji volje, mišice, dela, ki v strnjehih, vedno bolj rastočih vrstah stremi z neomahljivo voljo navzgor k napredku slovanskemu in preko njega k občečloveškemu.

Vsesokolski zlet se je zaključil oficijelno v torek z veličastnim prizorom, ko je pred predsednikom Masarykom, ob čigar strani so se nahajali zastopnik jugoslovenskega kralja admiral Prica, diplomatski in vojaški zastopniki tujih držav in člani čehoslovaškega parlamenta, korakalo 35 tisoč Sokolov in 16 tisoč Sokolic. Na čelu spreveda so korakali oddelki jugoslovenske vojske in mornarice in čehoslovaški legijonarji. Jugoslovenske goste je množica pozdravljala z največjim navdušenjem. Mesto je bilo vse v jugoslovenskih zastavah in listi so objavili pozdravne članke v našem jeziku.

V zgodovini Sokolstva, ki se sedaj še bolj kot nekdanj istoveti s češtvom, bodo ostali ravnokar minuli dnevi nepozabni.

DNEVNE NOVICE

SLOVENSКИH BOLNIŠKIH BLAGAJN NI VEČ!

S 1. julija tega leta so obstoječe slovenske bolniške blagajne v naši deželi zaključile svoje poslovanje. Že koncem lanskega leta je izšel iz Rima odlok, ki je določal, da se bo bolniško zavarovanje v naši pokrajini osredotočilo v eni sami centralni bolniški blagajni, takozvani okrožni blagajni. Isti odlok pa je predvideval tudi možnost nadaljnjega obstoja nekaterih obstoječih bolniških blagajen, ki imajo potrebne predpogoje: gotovo število članov, da ne delujejo v navzkrižju z okrožno blagajno itd.

V Trstu je obstojalo poleg nekdanje okrajne blagajne in sedanjje okrožne bolniške blagajne še več drugih bolniških blagajen, med njimi tudi dve slovenski, ki sta bili med najstarejšimi (ustanovljeni sta bili l. 1875!): «Delavsko podporno društvo» in «Tržaško podporno in bralno društvo».

Obe ti društvi, ki sta bili že v začetku svojega obstoja eno samo društvo, sta se kmalu po objavi omenjenega odloka zopet združili v eno samo bolniško blagajno, ki je toliko po številu svojih članov, kolikor po svoji finančni moči nudila vse pogoje za uspešno delovanje v veliko večji meri nego je to zahteval vladni odlok in v veliko večji meri, nego marsikatera druga blagajna. Dan je bil tudi migljaj, da bo ta enotna slovenska bolniška blagajna tudi priznana poleg okrožne bolniške blagajne in tozadevna prošnja je bila pravočasno vložena.

Namesto priznanja pa je prišel ukaz, — da morata obe slovenski bolniški blagajni oddati svoje člane okrožni blagajni. Isto se je zgodilo z vsemi ostalimi slovenskimi bolniškimi blagajnami po deželi.

Okrožna bolniška blagajna pa vendar ne bo edina v Trstu. Obstojali boste nadalje še dve, seveda obe italijanski. Načelo «osredotočenja» bolniškega zavarovanja je veljalo torej, kakor se vidi, le deloma.

Praznik sv. Cirila in Metoda

Dne 5. t. m. je bil praznik slovanskih apostolov in prvih učiteljev sv. Cirila in Metoda, ki smo ga tudi mi julijski Slovani praznovali v duhu.

KRIZA V TRŽAŠKEM MESTNEM SVETU.

V tržaškem mestnem svetu je izbruhnila kriza. Visoki fašistovski komisar on. Ricci, ki že delj časa čisti tukajšnje fašistovske vrste, je smatral, da sestava mestnega sveta ne odgovarja več razmeram in je zato povzročil krizo.

Sedanji mestni svet je bil izvoljen l. 1922. Večina je bila tedaj dodeljena fašistom, nacionalistom in demokratom, vsakemu po eno tretjino svetovalcev, manjšina pa komunistom. Fašisti in nacionalisti so se potem združili v eno stranko, tako da so dobili v večini mestnega sveta fašisti premoč. Prestopili so pozneje k fašistom še nekateri svetovalci, med njimi tudi župan Pitacco, izvoljen na demokratski listi, toda vkljub temu je bilo, kakor sedaj slišimo, to pofašistenje mestnega sveta vse preveč navidezno in nekam posiljeno, oziroma na kratko povedano: vse nekam preveč tržaško.

In tu tiči zajec!

Visoki fašistovski komisar on. Ricci je dal jasno razumeti, da so se razmere izpremenile in da mora biti tržaška občina eno z ostalo Italijo, ne samo idealno, temveč tudi — praktično. Večji del dosedanjih mestnih svetovalcev pa je bil za nekako omejeno tržaško italijanstvo tržaške občine, zastopal je nekako izključujočo gospodarsko upravno politiko. Upiral se je proti temu, da bi imel natečaj za vstop v občinsko službo splošen značaj, tako da bi se ga lahko udeležili kdorkoli, iz kateregakoli kraja države, upiral se je izenačenju tržaških ustanov z državnimi ustanovami itd.

Visoki fašistovski komisar, ki je prišel semkaj kot zastopnik fašistovske vlade, je zastavil ves svoj vpliv v to, da naredi temu stanju konec. Pozval je fašist. svetovalce, da podajo demisijo in ti so se pokorili.

Komisar na poti

In tako stoji tržaška občina pred imenovanjem komisarja, ki bo imel nalogo, da naredi, kar ni naredil mestni svet, to je, da odpre tržaška vrata novemu duhu, ki so ga prinesli novi časi.

Nemoralen način boja.

Rimska «Tribuna» in za njo tržaški «Piccolo» sta te dni objavila članke, v katerih sta podtikala julijskim Slovanom, da širijo protitalijansko propagando potom tajnih okrožnic, ki da jih je razposlal svetoivanski župnik. Ker je vsled tega svetoivanski župnik mons. Fran Sila poslal Piccolu pismo, v katerem je z vso odločnostjo zavrnil te očitke, je «Piccolo» obenem s tem pismom objavil prevod dveh takih okrožnic, ki da jih je poslalo Politično društvo za Hrvate in Slovence v Istri in ki nosita obe podpis kapelana g. Milanovića.

Prva okrožnica, objavljena v Piccolu, ki je zagotavljal, da ima avtentičen prepis njenega originala, govori o obupnem položaju Slovanov v Julijski Krajini, ki da se «politično ne morejo ganiti, ker jim vedno preti nad glavo fašistovsko poleno,» ki pa da «morajo delati, kakor so delali stari kristjani za vero v katakombah, delati za Slovenstvo po sakristijah.» Po tem čednem uvodu sledijo navodila župnikom za to delo.

Druga okrožnica govori o govoru poslanca Besednjaka v rimskem parlamentu o našem šolskem vprašanju. «Edinost», «Istarska Riječ» in «Novice» da skušajo sicer zmanjšati pomembnost tega govora, ki pa da vkljub temu ne izgublja nič na svoji vrednosti. Okrožnica poziva na zbiranje podpisov po deželi za izjavo, s katero bomo rekli, da je ves naš narod solidaren s poslancem Besednjakom.» Tudi ta okrožnica nosi podpis g. Milanovića.

G. kaplan Milanović je spričo vsega tega poslal «Piccolu» pismo, v katerem seveda odločno zanika, da bi bil on podpisal gornje okrožnice in da bi bil sploh kaj o njih vedel.

S tem je zadeva za sedaj utihnila. Kljub temu pa smatramo za potrebno, da tudi mi povemo o njej par besed. G. Milanović in njegov «Pučki prijatelj» sicer bržkone nista prevelika prijatelja «Novic», toda pri takih zadevah morajo pač vse take stvari stopiti povsem v ozadje in misliti moramo resno vsi skupaj na to, da se enkrat za vselej zavarujemo proti temu, da bi se mogle resno jemati tako bedaste okrožnice, kakor so zgoraj omenjene. Bilo bi sramotno za vse julijske Slovane, če bi se ena njihova politična stranka posluževala v narodnostnem obrambnem boju tako neumnih sredstev in bilo bi poniževalno za nas vse, če bi oblastva resno jemala take okrožnice, kakor jih je objavil «Piccolo» in katerim se vidi na prvi pogled, da so neroden falsifikat. Če smo prav informirani, so oblastva v tem slučaju omenjene okrožnice vzela zato, kar so, vendar pa že njihova objava v resnem listu, kakor je «Piccolo», kaže, da je na poti

nov sistem,

zavraten in zato tem bolj nevaren, proti kateremu se mora nastopiti z vso odločnostjo. Političen boj je lahko trd in oster, toda biti mora pošten; politični boj potom falsifikatov pa je zločinstvo, proti kateremu morajo oblastva nastopiti kakor takemu. Iz teh razlogov bi bilo želeto, da bi zadeva ne utihnila, temveč da bi se ji prišlo do dna.

Ali je res?

Čujemo, da nameravajo v nekaterih bližnjih občinah prepovedati plese za dobo 3 let! Če je to res, bi vlada naredila najboljše delo, ki si ga more človek misliti! Da je prišlo do teh ukrepov, so dale povod boleznin in zlasti mnogo slučajev smrti na tuberkulozi (jetiki) med mladimi ljudmi. Mi bomo take ukrepe z vsemi svojimi močmi podpirali!

Konec zadnje slovenske srednje šole

Letos je idrijska realka slavila svojo žalostno 25letnico. Žalostno, ker zadnje... Šole, ki jo je Idrija po tolikem trudu dobila pred 25 leti, ne bo več. Letos je bilo zaključeno zadnje šolsko leto.

Je to velikanska izguba za Idrijo in za slovensko dijaštvo, ki nima sedaj več nobene svoje srednje šole. Lepe čase smo pričakali!

Podignuće nadgrobnog spomenika nadučitelju pok. Gaši Liculu u Roču

Zahvalni narod i svijesno učiteljstvo odlučilo je da podigne na ovdašnjem groblju u nedjelju, 18. t. mj. od 10 do 11 sati ujutro, nadgrobnii spomen-kamen, u znak odanosti i poštovanja sjene, neprežaljenog i blagopokojnog svog učitelja i druga Gaše Licul.

Odbor.

Goriška Matica

Društva, odborniki, poskrbite te dni, da bo vsaka hiša naročena na «Goriško Matico». Razdelite si vašo občino, vaš trg, vaš kraj v več oddelkov in posamezni nabiratelj članov naj od hiše do hiše nabirajo članov za «Goriško Matico»! Kjer se ni poverjenika za «Goriško Matico», naj se priglasijo kar eden izmed vas priprostih mož, fantov in deklet ter naj gre nabirati člane po hišah. Seznanu nabranih članov naj pošlje «Goriški Matici» v ulico Favetti 9 v Gorici.

Razstava

ročnih del in risb, ki jo je priredila slov. zasebna šola pri Sv. Jakobu v Trstu v nedeljo in ponedeljek je privabila nad 1000 udeležencev slovenske in italijanske narodnosti, ki se niso mogli dovolj načuditi velikemu uspehu te naše šole.

Obsežna telovadnica je bila nalaščena raznih lepih del učencev in učenk od I. do VIII. razreda, ki so pričala o marljivosti učiteljstva in učencev!

Pouk na šoli se zaključi danes s sv. mašo.

† Avgustia Jereb.

V Rajhenburgu (Jugoslavija) so včeraj pokopali gospo Avgusto Jereb-ovo, soprogo bivšega večletnega nadučitelja v Dolini in sestro g. Venturinija, učitelja na slov. zasebni šoli v Trstu.

Pridnost, dobrota, usmiljenje in ponižnost, ki so bili lastnost pok. g. Jerebove, se ne dajo popisati. Poleg vseh teh vrtilin je vzgojila svoje otroke v strogo narodnem duhu!

Mir in pokoj njeni blagi duši! Prizadetim iskreno sožalje!

Drobne vesti z dežele

IZ GORICE.

V četrtek zvečer so bili nekaterim našim ljudem, namenjenim v Prago ob priliki vsesokolskega zleta, odvzeti na tukajšnji postaji poštni listi in vozniki listki. Drugi dan so bili nekateri aretirani in po izvršeni hišni preiskavi v soboto zopet izpuščeni.

IZ AJDOVŠČINE.

V Brunnerjevem podjetju v našem mestu je nastopila kriza, katere vzroki nam še niso natanko znani. Te dni je bilo odpuščenih od dela 128 delavcev in delavk, samih domačinov, ostalim so pa skrčili urnik od 8 na 6 ur. Slaba nam kaže!

ČRNOTIČE.

Povedali smo že pred kratkim v našem predragem listu «Novice», da nočemo zaostajati za drugimi vami. Kakor skrbe drugod za izobrazbo in napredek, tako moramo tudi mi. V ta namen smo si ustanovili Izobraževalno društvo «Skala». Naša vasica je majhna, saj ima komaj nekaj nad 200 prebivalcev. Vendar se je pri ustanovnem občnem zboru takoj vpisalo 45 članov in to število se bo še pomnožilo. Sam pevski zbor ima 35 članov. Za predsednika društva smo izvolili g. Iv. Furlana.

Želimo, da bi se «Skala» lepo razvijala in obrodila obilo zlahtnega sadu.

IZ MATERIJE.

Nedavno temu so tudi pri nas ustanovili svoj fašjo. Prišli so sem za to priložnost vsi fašisti iz Podgrada in tudi nekateri gospodje iz Kopra, ki so se razgovarjali, kako in kaj je treba delati, da bo v naši občini čim več fašjev.

Malo dni po ustanovitvi fašja si je prišel ogledat našo občino tudi naš novi podprefekt iz Kopra kav. Battiat. Sprejem se je vršil na občini, kjer so ga čakali občinski možje z občinskim komisarjem na čelu, šolski otroci in fašisti iz Podgrada, Materije in Artviž.

G. podprefekt je obiskal tudi slivensko jamo, ki je revica kaj zanemarjena, odkar so jo bili porabili za skladišče pušk in drugega morilnega orožja. Upajmo, da so gosp. podprefekt vsaj opozorili na znamenitost te jame, ki bi lahko postala vir lepih dohodkov za našo borno občino. Čujemo, da se je g. podprefekt izrazil, da nima nikakih predsodkov nasproti nam, slovenskemu ljudstvu in upamo, da bo to tudi z dejanji pokazal, če ga ne bodo pregovorili oni gospodje iz Kopra, ki so ga ves čas spremljali po naših krajih in ki se gotovih predsodkov nasproti nam kar ne morejo otrestiti.

IZ VELIKE PRISTAVE.

Požar razdejal tri gospodarje, 12-letni otrok zgorel v ognju.

Naša majhna vasica, ki leži v krasni nranski vasi med Narinom in Smiheljem, je bila v četrtek, dne 1. t. m., pozorišče strašne nesreče. Zvečer, ko so vaščani že legli k počitku in se je v vasi slišal le tu pa tam vesel fantovski vrisk, je nenadoma zadonel glas: «Ogenj! Goril!» Ta strašni krik je v hipu zbudil speče vaščane, ki so planili pokonci. Nudil se jim je strašen prizor. Hiše in gospodarska poslopja vaščanov Srebota, Krelbeljna in Zrimšeka so bili v plamenu, ki je bruhnil s peklenško silo čez seno in strehe. Redki fantje, ki so še vasiovali v drugem kraju vasi, so planili kakor levi proti gorečim hišam in so vdrli s silo zaklenjena vrata v hleve, da rešijo vsaj živino. Rešili so večji del živine, par goved in konj pa je vendar zgorelo v plamenu. Vaščani so se vrgli z največjim samozatajevanjem proti plamenu in posrečilo se jim ga omejiti na tri omenjene hiše, od katerih so, žal, ostali le zidovi.

Toda tu še ni konec nesreče. Na Zrimškovem seniku je spal ono noč tudi njegov 12-letni sin. Otrok je bil ravno v najlepšem snu po dnevni utrujenosti, ko je izbruhnil požar in se je revček zbudil bržkone še-le, ko je plamen zajel senik. Kaj se je potem z njim godilo, ali se je skušal rešiti, a ni mogel, ali ga je pa dim kar v snu zadušil, ne ve nihče povedati. Ko je na obupni materin krik skočil pogumni mladi fant med splošno grozo na goreči senik, so prepadeni vaščani še-le videli, kaj se je zgodilo. Fant je prinesel iz dima in plamena ožgan kup — mesa. Nesrečni otrok se je v strašnem ognju naravnost spekel... Skoda, ki jo trpe nesrečni pogorelci, je velika in še tem težja, ker ni vsa krita z zavarovalnino. Eden izmed treh pogorelcev sploh ni bil zavarovan! Edina sreča v nesreči je ta, da ni bil ves poljski pridelek še pod streho.

Omeniti moramo ob tej priložnosti, da so bili karabinjeri kmalu po izbruhu požarja na licu mesta in so z hvale vredno vnemo vzdrževali red na pogorišču.

Nesrečnim pogorelcem iz Velike Pristave in posebno še nesrečni Zrimškovi družini izražajo «Novice» iskreno sožalje. Pozivamo obenem naše ljudstvo, naj ne odreče pogorelcem pomoči, če potrkajo na vrata. Danes tebi...

IZ PODGRADA.

Sliši se, da nas bo naš občinski komisar, polkovnik v pokoju g. Korsi Abatino kmalu zapustil in da se bodo

kmalu vršile občinske volitve. Kakor bi nas veselilo, da bi prišli v občinsko upravo domači ljudje, ki občino poznajo in se za njo brigajo, vendar bi ne želeli, da bile občinske volitve predpriprava za — poteštata.

Obiskal nas je te dni tudi naš novi podprefekt iz Kopra kav. Battiat. Bil je na občini, v sedežu fašja in v šoli. Z našim domačim ljudstvom in z njegovimi domačimi predstavniki žal ni prišel v stik, ker naše ljudstvo nima svojih predstavnikov ne na občini, ne v šoli in seveda tudi ne v fašju. In vendar bi ga tudi predstavniki našega ljudstva, če bi jih bilo, prijateljski sprejeli in mu iskreno govorili o potrebah.

BORŠT.

Zemljišče, kjer se nahajajo zrakovlupi v žaveljski dolini, je lastnina okrog 90 gospodarjev. Med temi jih je največ iz Ricmanj in Boršta. Za nekatere gospodarje je bil tu skoraj glavni pridelek sena. Vojaška uprava je zasegla po tem zemljišču in plačuje tako malenkostne odškodnine, da ne pride niti od daleč v poštev škoda, ki jo lastniki trpè. Nekateri niso sploh že tretje leto prejeli nikake odškodnine. Da bo bolj jasno, kako škodo trpè nekateri, naj navedem samo en slučaj. Neki lastnik bi pridelal približno 10 do 12 kvintalov sena. Seno je bilo predlansko leto vsled suše do 70 L za kvintal. Mož, ki bi pridelal 10 do 12 kvintal, sena, bi dobil za seno lahko čez 700 L. V resnici pa se je moral zadovoljiti s 100 L odškodnine. Ne, to ni prav! Vsled tega se obračamo do voj. uprave s prošnjo, da nam te krivice popravi.

DOLINA.

Semenj sv. Urha, ni izpadel tako, kakor smo pričakovali. Slabo vreme je nagajalo in marsikaterega zadržalo doma. Kar je bilo pripeljane bлага, se je skoraj vse razprodalo.

Najbolj nas je zbolelo, ko se je domačinu — marljivemu in skrbnemu gospodarju s številno družino — prepovedalo točenje vina, svojega lastnega pridelka. Oni činitelji, ki so se temu uprli, bi lahko vedeli, da so ob takih prilikah povsod «osmice» in da ravno te privabijo največ ljudi v vas. Ni-li «osmica» na dan sv. Lazarja v Kopru skoraj v vsaki ulici? Ni-li to tudi v Miljah in drugih istrskih mestih? Ni-li to bilo pred 14 dnevi v Boljuncu dasi je tam več gostilen kakor v Dolini?! Najbolj pa nas boli, da je imel tudi pri tej zadevi zopet domačin prste vmes, vse iz strahu in pohlepnosti, da bo premalo sam stočil! To so pijavke, ki si jih bomo dobro držali v spominu.

V ponedeljek je bila obletnica smrti Josipa Pangerca. Njegov duh plava vedno med nami in nas bodri k nadaljnemu in vztrajnemu delu. Slava njegovemu spominu!

BOLJUNEC.

Dasi je že «Edinost» prinesla poročilo o nesreči, ki je zadela našega domačina Josipa Maverja, vendar naj to nekoliko popravim. Torej domačin je bil Josip Maver — po domače «Dražen» in ne Anton. Vračal se je zvečer okrog 10 ure sam iz Milj in ne v družbi. Tik pred vasjo — na ovinku — je pridrvel neki tržaški rdeč avtomobil in je ubogega moža vrgel s tako silo na tla, da mu je zlomil nogo in povzročil še druge telesne poškodbe. Najbolj zgražanja vredno je, da je avtomobil sfrčal z vso naglico dalje in pustil nesrečnega moža na tleh v smrtnih mukah. Še-le, ko se je korjera, ki vozi med Trstom in Dolino, vračala po tej poti, so našli ranjenega moža in malo je manjkalo, da ni šla zopet tudi korjera čezenj.

Ta slučaj ubogega Mavra je presunil vse vaščane, kajti to je že tretjič, da ga je zadela taka nesreča. Pred leti mu je voz gramoza zlomil nogo a lani ga je konj brcnil v čelo, da mu je razbilo lobanjo. Vsi mu želimo, da

bi prestal tudi to veliko nesrečo, kajti mož je priden in skrben gospodar in mož v vsakem oziru!

ZOBOZDRAVNIK
Dr. LOJZ KRAIGHER
specialist za zobe in usta
sprejema
v Gorici na Travniku št. 20
in
v AJDOVŠČINI (nasproti posojilnici)

GLYKOL
proti malokrvnosti
Jako učinkovito sredstvo posebno v poletnem času in v vročini. Kdor se čuti šibek na živcih in trpi na glavobolu, naj uporablja edino le „GLYKOL“, ki ozdravi v najkrajšem času. - Cena steklenici L 7.—. Za celo zdravljenje zadostuje o s e m steklenic.
Dobiva se le v lekarni
Castellanovich, Via Giuliani 42
(Sv. Jakob)

Zobozdravnik
D^r. D. SARDOČ
špecialist za ustne
in zobne bolezni
perfekcioniran na dunajski kliniki
ordinira
v TRSTU
Via Imbriani 16/III. (prej Via S. Giovanni)
od 9—12 in od 5—7 ure

Tržaška posojilnica in hranilnica
registrovana zadruga z omejenim poročtvom
uraduje v svoji lastni hiši
ulica Torre bianca 19, I. nad.
Sprejema navadne hranilne vloge na knjižice, vloge na tek. račun in vloge za ček. promet ter obrestuje
po 4%
večje in stalne vloge po dogovoru.
Sprejema Dinarje na tekoči račun in jih obrestuje po dogovoru.
Daje posojila na vknjižbe, menice, zastave in osebne kredite.
Obrestna mera po dogovoru.
Na razpolago varnostne celice (safes)
Uradne ure za stranke od 8 1/2 - 13, 16-18
Ob nedeljah je urad zaprt
Telefon št. 25-67.
Najstarejši sloven. denarni zavod

“ATLANTE”
Italijanska zavarovalna družba
Delniška glavica 15.000.000
Sedež Via Torino 51
Lastna palača Via F. Corridoni 39
MILAN **MILAN**
Posluje v panogah: Življenje — Požar — Tatvina — Individualna civilna odgovornost.
Predsednik: E. cav. di Gran Croce senator ing. Cesare Nava.
Odbornik delegat - glavni ravnatelj Grand'Uff. Aldo Annoni.
AGENCIJE PO VSEJ KRALJEVINI
Oficijelna zavarovalnica MILANSKEGA SEJMA
GLAVNA AGENCIJA V TRSTU: Piazza Garibaldi 4. 611

Gospodarske novice

GNOJIMO SADNEMU DREVJU!

R. Zdoišek.

Vedno bolj se širi govorica, da sadno drevje sedaj ne rodi več tako, kakor v prejšnjih časih, v vedno opevani «stari zlati dobi». Za vzrok se navaja marsikaj, samo navadno nikdar to, kar je zares krivo, da naši sadovnjaki niso več tako rodovitni.

Poljske rastline s plitvimi koreninami so že zdavnaj izrabile, kar so mogle v naši zemlji doseči. Zaradi tega so polje tudi naši predniki redno gnojili in z gnojem vračali zemlji to, kar so ji vsako leto vzeli z različnimi pridelki. Sadno drevje pa ima korenine, ki segajo globoko v zemljo, in tam so se redilne snovi dalje časa ohranile. Ker je pa pri nas navada, da imamo drevje vedno le na istih prostorih, se seveda tudi globokejša plast prej ali slej izmoleze. To, da drevo ne odganja več tako krepko in čvrsto, nam kaže, da mu primanjkuje hrane, to je redilnih snovi v zemlji. Tako drevo seveda tudi nima potrebnih snovi za razvoj sadu.

Posledice tega se kažejo na različnih način.

Nekatero drevje ne dela cvetnih brstov, drugo sicer cvete, toda cvetje se ne oplodi. Največkrat pa kaže drevo svojo dobro voljo s tem, da sicer bogato cvete, tudi povoljno odcvete, ali sad odpade še nerazvit, ker ga nima drevo s čim zalagati in razvijati. Slab, zanikaren drobiž, ki ga nahajaš v deželi obilo, je večinoma tudi le posledica pomanjkanja hrane v zemlji.

Drevju naj gnojimo?!

Niso redki sadjarji, ki pravijo: «Še sadnemu drevju naj gnojim? Kje pa naj vzamem gnoj in odtrgam čas?» Dovolj pa je pokrajini, po katerih sadnemu drevju ne le gnoje tako kakor drugim rastlinam, temveč ga tudi redno obdelujejo kakor mi naše poljske rastline, in obilni pridelki lepega in zdravega sadja jim stotero plačuje delo in trud. Pri nas se pa zmenimo za drevo le takrat, kadar ga sadimo, in pozneje, kadar nas samo kliče, da ga rešimo zrelega ploda. Zato je pa tudi uspeh naši malomarnosti primeren.

Povedali smo že, da vračamo zemlji z gnojem to, kar ji s pridelki jemljemo. V teh pridelkih so razne snovi, ki jih srka rastlina deloma iz zraka, večinoma pa s koreninami iz zemlje. Izmed snovi, ki jih išče drevo v zemlji, pa potrebuje nekaterih tako malo, da pri gnojenju niti ne hodijo v poštev. Drugih potrebuje razmeroma veliko več, in ker jih zaradi tega tudi poprej zmanjka v zemlji, je treba skrbeti z gnojenjem, da jih koreninam zopet nadomestimo.

Najvažnejše teh snovi so: dušik, kalij, fosforna kislina in deloma tudi apno. Vseh teh redilnih snovi potrebuje drevo, in če mu manjka le ene, trpi pomanjkanje kljub preobilici drugih snovi. Z gnojenjem moramo torej dajati sadnim rastlinam vse te redilne snovi, in sicer zadosti. Treba je pa gnojila tudi spraviti tja, kjer jih korenine lahko porabijo.

Kje naj se gnoji?

Vemo, da srka drevje hrano s koreninami. Korenine so pa različne. Drevo ima stare, debele korenine, ki se vedno bolj razraščajo in slednjič prehajajo v same drobne koreninice. Ako izpulimo rastlino, odstopi zemlja takoj od debelih korenin, drobnih lasnih korenin se pa trdno drži. Zemlja je namreč s temi koreninami v tesni zvezi. Te koreninice sesajo hrano iz zemlje in jo razširjajo po rastlini. Imenujemo jih zaradi tega tudi sesalne korenine. Stare, debelejšje korenine so obdane s trdo, debelo kožo, skozi katero ne morejo vsrkavati hrane. Popolnoma nepravilno je torej gnojiti pri deblu, kjer so same debele korenine. Kdor za spravi gnoj k sesalnim koreninam, je lahko prepričan, da bo večina redilnih snovi v prid sadnemu drevesu. Gnojiti moramo le tam, kjer so konci korenin, torej najbližje pod koncem vej ali, kakor navadno pravimo, pod kapom vrha. V slabi zemlji je pa treba konce korenin še dalje iskati. V taki zemlji so na enem mestu hitro porabljene redilne snovi in korenina se mora povzpeti naprej, da najde potrebne hrane. Zaradi tega ima drevje v manj rodovitni zemlji bolj dolge korenine, v dobri, rodovitni pa so bolj na kupu.

Uspeh gnojenja je odvisen od tega, da so redilne snovi take, da jih mo-

rejo korenine uživati. Ker korenine le srkajo, mora biti hrana raztopljena. V to je treba: 1. Da je redilna snov taka, da se rada raztopi, biti more torej raztopna ali razkrojna. Da se pa gnojilo razkroji, je treba nekaj časa. Zaradi tega je posebno s hlevskim gnojem gnojiti jeseni ali najkasneje pozimi, da gnoj vsaj nekoliko že spomladi učinkuje; 2. je pa treba vode, da se v njej redilne snovi raztope. Če ni vlage, vpliva gnojenje le slabo.

Dostikrat se pa primeri, da primanjkuje sadjarju domačih gnojil, a bi vendar rad zadostil potrebam sadnega drevja. Ob takih primerljajih se zatečemo k umetnim gnojilom. Sicer je res, da nam nobeno gnojilo ne nadomesti hlevskega gnojila in komposta, toda kjer ni teh, bodo tudi umetna gnojila dobro učinkovala, vendar le, če jih rabimo pravilno. Poudarjamo torej posebno tistim, ki hočejo pognojiti sadnemu drevju z umetnimi gnojili, še enkrat pravilo, da je sadnemu drevju potreba več vrst redilnih snovi in da ne pomaga prav nič, če gnojimo samo z eno teh redilnih snovi, ako primanjkuje drugih.

Umetna gnojila imajo v sebi skoraj vsa le po eno redilno snov in je treba zatorej pomešati več gnojil, ako hočemo zadostiti vsem zahtevam sadnega drevja.

Z ozirom na redilne snovi ločimo umetna gnojila v posamezne skupine, in sicer v dušičnata gnojila, kalijeva gnojila in fosforna gnojila. Toda o tem v eni prihodnjih števil!

KALIJEVA SOL.

Te dni je Tržaška Kmetijska Družba v Trstu razposlala našim zadrugam okrožnico za prijavo naročil kalijeve soli.

Cena za drobno mletu Statistično 40 do 42% kalijevo sol po Lir 72.— za 100 kg franko vsaka železniška postaja v Julijski Krajini za vagona naročila od 150. q.

Dobava cel mesec september.

Da olajšamo našim zadrugam nabavo kalijeve soli, smo sklenili sprejemati tudi manjša naročila od 50 kvintalov naprej, s sledečo razliko:

Cena istemu blagu 72.— Lir franko železniška postaja Trst, več stroški za prekladanje v novi vagon. Železniške stroške do postaje naročnikove padajo v njegovo breme. Naročila sprejemamo do najdalje 14. julija t. l.

Kalijeve sol primanjkuje vsem našim zemljam in je neobhodno potrebna za vsako rastlino, zato ne odlašajte z naročili umetnih gnojil.

Zagotovite si umetna gnojila pravočasno in po primernih cenah.

Tržaška kmetijska družba v Trstu
ulica Torre bianca 19, Telefon 44-39.

—(x)—

Tržaška kmetijska družba v Trstu
ima v zalogi:

Modro galico, žveplo, kmetijsko ročno in vprežno orodje, oljnate tropine, umetna gnojila itd.

Vse blago zajamčeno in izbrano od najboljših tu- in inozemskih tvrdk.

Kdor želi razne kmetijske stroje, katerih nimamo v zalogi, dobi ceno kakor tudi ostala potrebna navodila v našem uradu v Trstu ulica Torre bianca št. 19, Tel. 44-39.

Odgovorni urednik: JANKO RUMIČ.

IVAN PIVK

IDRIJA

Velika zaloga Italijan. vina
na debelo in drobno.

Se priporoča

Širite NOVICE!

Josip Klun

trgovina porcelanastih predmetov
TRST, ul. Mazzini 40, prej ul. Nuova
SKLADIŠČA:

Piazza Scorcola št. 1 in v prosti luki
skladišče št. 6, I. - Telefon 29-84. B.
Velika izbira porcelana, gline, stekla emajliranih in aluminijastih kuhinjskih posod in bogata izbira predmetov za poročna darila

Izključna prodaja cilindrov za luči št. 3, 3, 8, 11 na debelo za Trst, Furlanijo, Istro in Dalmacijo iz najčistejšega kristaliziranega stekla. Cilindri oviti v kartonastih škatljah mesto v slami.
Cene brez vsake konkurence!!

Čevljarnica Forcessin

Odklikovana na mednarodni razstavi v Genovi z „Diploma di gran premio“
TRST - Via Giuseppe Caprin št. 5 pri Sv. Jakobu - TRST

Kdor išče obuvale
cenó a vendar lepo,
ta bo pomislil malo,
če kupil kar na siepo!

In šel bo k „FORCESSINU“,
ki v Trstu vsem od kraja
— ubožen al' bogatinu —
najboljše čevlje daje ...

Čevlji za delo
L 48.—

Čevlji za delo
L 48.—

BUFET PRIMC

Trst, ulica XXX Ottobre 19, nasproti kavarne Commercio

Točim najboljšje istrsko in vipavsko vino ter kraški teran. — Vedno sveže Drevherjevo pivo. Mrzla in gorka svinjina, sardine itd. — PGSTREŽBA TOČNA.

Za obilen obisk se priporoča

Lastnik IVAN PRIMC.

JAKOB BEVC - TRST

urarna in zlatarna

Trst - Campo S. Giacomo št. 5

Podružnica: S. M. Magdalena zg. št. 1

ZLATO kupuje v vsaki množini po najvišjih cenah

KRONE plačuje više kot vsi drugi

RAZNA DARILA ZA BIRMANCE.

KLINIKA Dr. CICERO

POSTOJNA

Notranje bolezni in operacije.

ŽARKI X

hitro zdravljenje jetličnega vnetja vršcev.

Spomnite se „Sol. društva“!

ZOBOZDRAVNIK

Dr. L. MERMOLJA

Špecialist za ustne in zobne bolezni.

Ordinira

v GORICI na Travniku 5. II.
od 9. do 12. in od 3. do 5.

„MUNDLOS“ šivalni stroji

„Göricke“

dvokolesa, motorini „FIAM“ in belgijske puške se vdobe le pri

Josipu Kerševaniju

GORICA - Piazza Cavour 9 - GORICA

Prva odlikov. tovarna in zaloga pohištva

Tvrška ustanovljena l. 1898. na Goriškem Tvrška ustanovlj. na l. 1898.

Gorica, ul. Carducci 14 (pr. Gosposka ulica)

50 spalnih in jedilnih sob na izbero od najnavadnejših do najbolj luksurjoznih. - Cene zmerne. - Solidna izdelava. Lastno izdelano pohištvo od najboljših profesionistov.

ANTON BREŠČAK

GORICA, Via Carducci 14 (prej Gosposka ul.)